

Ваљевска гимназија

АЛМАНАХ
Литерарне секције
„Десанка Максимовић“

Ваљево, 2018.

ИЗДАВАЧ:

Ваљевска гимназија

ГЛАВНИ УРЕДНИЦИ:

Динка Радосављевић П₅

Милена Милисављевић, професор

РЕДАКЦИЈА:

Стефан Марјановић I₁

Ана Косић П₄

Невена Жујовић Ш₅

Немања Шујдовић Ш₃

ЦРТЕЖИ:

Дуња Штулић П₂, Николета Павловић П₄

Катарина Гајић П₅, Дуња Поповић Ш₃

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК:

Ђорђе Грачанин Ш₁

КОРИЦЕ:

Душан Арсенић

КОМПЈУТЕРСКА ОБРАДА ТЕКСТА:

Ђорђе Урошевић, Новак Видић П₄

Ваљево, јун 2018.

Минералити
друштво
Бавовас Гинтасоје " Крапац
Ократ Лешак =
14000 Барево
Гинтасоја

Здравео, гинтасоја у Минералити, По Селуја
1977. Нема ван Тас Гинтасоје, б.в. Лешак
Бина Крапац утис
14000 Барево

ПОЕЗИЈА

*Речи су слатка храна
којом се храни душа*

Речи су као зрна пшенице
од којих се начини тесто
и остави да нарасте.

Речи су бистра вода
у којој су небо и звезде
сабране на једном месту.

Благо том који улови звезду,
поклони својој драгој
и даде лепоту оку твојом.

Сјајне су очи у благој,
искреној души младој
што прими премилу реч.

Благо човеку оном који
реч присно поклања
и себе даје на чисто.

Нек буде благопријатан
јер му је душа уточиште
и зна да слатко и горко није исто.

Чувај, човече, звезде
што их Господ поклања с љубављу.
Свемир их шаље теби на част.

Остани дете.
Поклони звезде
као што монах поклања власт.

*похвала на конкурс Задужбине
Доситеј Обрадовић*

Ана Косић II-4

Релевантност плута
Зарања и обухвата
Та истина је
Да истина није

Ја кад видим шест
Он ту види девет
Да, појединац је свет
А свет је њему фест

Ништа се ту не види
Оно што је бистро
Није увек чисто
Дишеш како ти се свиђа

Ти си пркос
Ја сам савест
То се креће укос
И зато, дрхтај ми је чест

Теби је све блеф,
срећа ти је чак и треф
Не остављаш слободу
другима јер си најслободнији.
Све добро дотакне тебе.
остале и не огребе.

Невољо мека
Човек не може да те чека
Бежи од стварности
Живи без равноправности
Јер закон о теби нема члана
Који говори да си по друге
мана
И нема дана када останем
сама
А да не чујем твоје име, јер
оно је галама
И боли ме у ушима, боли ме
она права
Иако знам да си ти страх и
страва
да невино повређујеш и
шармантно подређујеш.

Сада не постојиш.
Не знам те више.
Бледило.
Морала бих поново да те
упознам.
Ниси ту, ниси тамо, ниси
нигде.
Нема те јер немам те.

*финалиста Поетског конкурса
„Десанка Максимовић“*

Милица Пантелић III-5

Поглед

Погледај ме и реци ми:
Шта видиш у мојим ситним
очима пуним туге и сна.
Шта видиш у оном малом
цвету крај пута.
Шта видиш у путевима свима
знаним
у улицама непознатима,
уданима кратким
и ноћима дугим.
Шта видиш када чекаш:
нешто
некога.
Погледај ме и реци ми:
Све што видиш
и оно што не видиш,
а мислиш да видиш.
Погледај ме и реци ми.

*награда на литерарном конкурс
часописа Акт*

Невена Жујовић III-5

Још ледбим понесена
твојим мирисом...

Ох, животе!

Јабукe си убрао кришом
Винова лоза ти вири из
цепова.

Сакриваш се неспретно.
Бежиш ли од себе или од
других?

Ја те дозивам са мог прозора
Видим те, ти врцави дечаче!
Погледај око себе

Из руку ти испадају трешње
Пролазиш као да се кријеш
Али мирис твој се простире
далеко...

Невена Жујовић III-5

Пожели ме када сам ту
Јутро ће брзо доћи.
Сањај ме у дубоком сну
Јер сада су дуже ноћи.
Пожели ме када ме нема
Сјајан је дан пред нама
Потражи златну птицу
И буди увек неспутана

Понекад пожелим да те
сретнем.
У мојим мислима букти
хиљаду звезда
Али ти се не појављујеш

Понекад пожелим да те
сретнем.
Речи моје се ускомешају
Без реда и смисла
Али ти кажеш да нећеш доћи

Понекад пожелим да те
сретнем.
Говорим и мислим наглас
Али сви то чују осим тебе

Осмехни се понекад...
Када прођеш мојом улицом,
Накривиш капу
Са рукама у цеповима
И благим осмехом
Чекам те...

Осмехни се понекад...
Када погледаш на мој прозор
Кришом
Неприметно
Видим те...
Осмехни се понекад као што
се увек осмехујеш..

Невена Жујовић III-5

Сан

Најзад да почнемо. Ево како
је то било. У јесен дани су
краћи. Пљусак тек што је
почео. Прве капи ударале су у
прозоре. Стајао сам поред ње.

- Здраво – рекао сам – шта
има ново?

Она је окренула главу, и
нагнула се према мени, као да
жели нешто да каже.

- Па, хоћемо ли? – упитан је
најзад.

Насмејала се и одговорила:

- Немам ништа против.

И тако смо изашли заједно у
ноћ.

Потом сам се пробудио.

И шта сад?

Ах!

1. На тераси
2. 72:73
3. Сувише времена за
неважне ствари
4. Новобеограђани
5. Мачке
6. Марго
7. 72:73
8. Ах, добри возачи што
клизите кроз летње
црне ноћи
9. Ах!
10. Осигурање животне
в(ј)ечности
11. Равнодневница
12. Ах!
13. Мрља
14. Мрља
15. Ах!

Немања Шујдовић III-3

Јутро

Чим сунце сване и зраком проспе наду
и килави дан устане из постеље
крмељивих очију шета по граду,
а ноћне море на јастуку остале.
Ниоткуда су хладне струје доспеле.
Сви сад глуме раднике, мравињак пуче.
На себе ставили шешир, капут, траље.
Журе и галаме баш као и јуче
и свакоме ветар у подбрадак туче.

Немања Шујдовић III-3

Колонија I

За овај посао добро је имати сталне ноћне море,
трзати се на сваку кап коју чесма испусти.
За овај посао добро је викенде проводити на клиникама
и свако слободно послеподне посећивати психијатра.
За овај посао потребно је бити близу
и увек (и свагда и увек) бити на располагању.

А једина вештина је затворити прозор
и постати само посматрач.
Тамо се свађају, тамо се бију и тамо гину,
а овде се гледа и овде се чуди свакој глупости.
Све док један не разбије стакло
и онај други не развали врата.
Тада оно што је било тамо долази овде,
а оно што је било овде долази у неку другу собу,
иза неке друге завесе,
где се посматрач ушушкан тишином и зидовима
чуди,
а да ни сам не зна чему.

Колонија II

Камена поља плаве
потровани потоци.
У башти ничу биљке
са корењем изван земље.
Почиње сезона.

Када су обе стране пута осветљене,
колоне путују средином коловоза.
Сваким метром газе своје фелне,
без страха да ће остати без гума.
Почиње сезона.

Птичурина замени очи са псом ако не може да лети.
И живи као да има четири ноге.
И живи као да може да уједе.
А кад очи добије натраг, она не зна где су јој крила.
Почиње сезона.

Сви су већ плакали на суво,
а ми смо се и даље умивали.
Много комета нас је промашило,
али галаксије одлазе и свака нам се примиче.

У врту вену стабљике
са семењем у ветру.
Камена поља плаве
потровани потоци.
Почеће сезона.

Колонија III

У неком тексашком Јерусалиму,
пророк се са куполе не диже у небо.
Пророка дигну у ваздух.
Још пре него што успе
ишта да прорекне.
Већ имаш кратере на петама
и пар шмиргли у плућима.
Сваки дан галопираш на траци за трчање,
али нећеш стићи богзна где.
А његову паству гурну под патос.
Обоје даске и забију ексере
да се гости не би спотицали
о залеђене исушене главе
које вире из пода.
Које вире, а које се не виде.
Одједном стајеш на траци за трчање.
Ноге ти одлете у страну,
а од носа остане ижврљани траг
на изветреном лицу.
Од његовог храма направе мотел
за сиротињске туристе
који зими одседају у пустињи
и чекају снежне камиле
да их превезу на својим белим грбама
до следећег
напуштеног места.
Ни тад нећеш отићи далеко,
али барем више не мораш да трчиш
на оној хладној презнојеној траци
која и даље ради.

Чачкалице

чачкалице су одувек биле
савршена замена за јело
понекад боља и од јела самог

често се забоду у језик
и то тако да се уста више никада
не могу затворити

са биолошког становишта су у симбиози
са зубом кога тетовирају
а и када заврше са послом
не бацају своје игле

онда је неко закључио да по праву јачега
виљушка мора бити бог чачкалица
а након што је сазнао право стање ствари
записао је у једном фајлу
„откако постоји писана историја
није досад запамћен нож
коме господар није била – чачкалица“

Немања Грујић II-1

Ево ме опет

Ево ме опет
на истом месту.
Чекам те, чекам
из дана у дан.,
Ништа није
као што је некад било,
ноћи су тамније,
а дане не препознајем.
Још једном је Сунце зашло.
Седим где и пре.
Знам да је већ касно.
Стрпљиво чекам те.
И даље сам ту,
тебе и даље нема.
Гледам у нашу звезду.
Гледаш ли ти у исту?
Не желим да паднем
као на прошлом тесту.
Али и даље те тражим
као што песник тражи песму.

Птица штуцалица

Једне прелепе зимске ноћи,
хладне ноћи, тик пре поноћи.
Зачух наједном један цвркут.
Нежан, ал' опет крут.

Најпре се уплаших,
Па се смирих,
Па устах из кревета
И провирих.

Напољу бејаше тихо,
Мирно,
Све у свему
веома фино.

И нема разлога
за бригу,
за страх.

Уопште, није велики мрак.

Кад мало начуљих очи,
да ме мрак више не кочи,
опазих на старом орашчићу,
погодите шта - птичју нову
кућу.

И ето! То је само мала птица
што помало штуца.

Стеван Марјановић I-I

Хеј, ти

Остави темпера.
Дуго већ бојиш по мом свемиру.
Мењаш му боје.
Изнова и изнова.
Мисли ми мрсиш стално.
Изађи из моје главе,
И не гледај ме погледом бескраја
Не тражи да ти кажем.
Борим се са речима као са дивовима.
Допуштам тишини да води мој ум.
Ћутим миље и миље слова,
океане пуне неизговорених речи,
недовршених реченица
и сакривених осећања.
Не говорим ти.
Мршти се.
Покажи сазвежђа пегица на бледом лицу.
Љути се на човека
заробљеног у тежини својих речи,
заробљеног између сенке и душе,
недовољно јаког да изговори,
довољно снажног да докаже.
Зато не буди слеп.
Скини паучину са своја два ока.
Видиш ли?
Гладан сам те.
Гладан долазим у нови дан.
Гладан одлазим у тамну ноћ.
Жељан сваког погледа.
Незасићен од додира.
Зато склопим очи и слушавам мисли
гласне да од њих навиру сузе у очима

Мрзим читав свет јер ниси ту
да ме изнова тераш,
да на прстима ходам по својим границама,
пружајући руку ако се неспретно саплетем.
Да ме грубим речима примораваш,
да преиспитам сваку своју реч,
сваки став, сваку мисао,
док ме састављаш и растављаш,
део по део.
На крају дугог дана,
бирам тебе
изнова и изнова.

Магдалена Матић III-5

Одлазақ у бестраг

Ко те пусти у мој миран санак?
Ко ти даде да ми будиш уморне очи?
Посматрам твој струк танак.
Пуштам вино да се точи.
Лежимо у пољу лала.
Чекамо звезду која пада
да зажелимо жељу сада.
Али где си нестала?
Угледам Сунце.
Обасјава ми боре.
Многе су због тебе горе,
али не повијам главу доле.
Радујем се.
Више те нема у сну мом.
Заувек напустила си свој дом.

Карта

Хајде!
Узми карту!
Само једну карту
у једном трену
када ме највише зажелиш.

Не стрепи!
Не осврћи се!
Купи карту
у једном трену
када ти успомене наврну!
Купи је кад се сетиш мога погледа
мога осмеха упућеном теби,
твојим очима боје меда,
твојим уснама
којима нико одолио не би!

Сети се неба!
О, милион звезда њим вреба,
но угледасмо једну како пада.
Коју си жељу замислио тада?
Купи ту карту и откриј ми!

Узми тај, наизглед папир
Нама поглед и мир.
Хајде! Купи карту
у једном трену!
У трену који се купити не може..

Андреа Лескур IV-2

НАГРАЂЕНА П Р О З А

Слика света у поезији Десанке Мақсимовић

Трепти у времену топла, добра и мека реч песникиње! Реч о човеку, реч о цвету и трави, реч о љубави, о Перуновим потомцима и историји, реч *шеве небеснице* повезује столећа. Застани, ослушни! Цео свет у песничку душу је стао и као да нема немилых граница. Сви људи у песничкој земљи су блиски.

Све креће од најмилијег дела света, од завичајног тла, њива и ливада, од Рабровице, Бранковине, ваљевског краја до Балкана, Европе и света. И *мирише земља сунцем загрејана...* Хиљаду се мириса преплиће и игра. У песникињи се буди осећање *могло би се завити у родољубље... да није у њему све тако лично... да се не везује тако снажно... за сваку ситницу, камичак, незнану птицу...*

Пролеће опија. Срце заигра. Зује ројеви пчела. Свет нараста, храни се буђењем пролећа на пољима. Капи росе попадале су по шумској маховини и од тих капи травама се не види лице, само се слуша шапат пролећних трава и гледа јутарње облачење птица. Поглед се напунио од милина... Звони цела *нежна плима речи неречених.*

Песнички свет је *разанет између прастарих принципа љубави и смрти.* Плаши га виђење пустињака, вест о рату, царев стражар, небески знаци, жупаново привиђање, ничија земља, крај лета, покошена ливада, зимски дан, зима у завичају... Самоћа се притајила у њему, у роси, и не допушта потпуни занос. Из *збега самоће* гашење жарког лета личи на гашење живота. Земља и успомене миришу на сету. Очи више не виде зелен шума и успламсале боје сунца. Није то њено доба. Она чека пролеће. Зове га чистотом и радошћу. Љубавна стрепња је

не напушта. Љубав је и наговештај и илузија, моћна, кад се гледа издалека, кад самоћа бива, и кад шаље непознате речи...

Из поетског сна јавља се мисао што води у љубавни бескрај: *Слушај бајку која се у теби рађа, и љубав и сама постаје бајка!*

Љубав према детињству, прецима, завичају и отаџбини шири се у љубав васионску. У земљи стихова господари благоразумевање. И сваки се прах и свака честица сажалева. За спасење и мир песникиња моли. Тражи помиловање за свог земљака, сељака из Бранковине, што јој се у душу свио. По цео боговетни дан он је погнут, а тек кад звона зазвоне вечерња, седа на траву и маши се торбе са хлебом. Тражи помиловање за свргнутог властелина, јер судбина је превртљиве коби и свако може лако пасти; за војничка гробља усамљена у којима незнан јунак почива далеко од родног потока и села. Тражи помиловање за важне јер достићи ће и они разочарење кад се не буду могли вратити оданде где су сви исти, са небеског свода. Песникиња моли за наивне, јер су им душе чисте, за зле и за безазлене, за кротке и убоге, за изгнанице и нероткиње и за песника... Воли човека. Жао јој је човека... За сваког човека моли: *Помилиј га!*

Лирске нити из Бранковине крећу у свет, из света у Бранковину. Множе се слике од мириса пролећа и *тајанствене снаге рода*, жеђи за животом, до гашења цвета и живота. Гради се свет поезије од сукоба зараћене браће по језику и пореклу пред Исусовим и Перуновим оком, преко баладичности *чете ћака*, лирског родослова и молитве за све, до љубави тајне, лица заљубљених, оних што болују од несанице и зебњи. Све се стапа и прожима. Траје бескрај вере у доброту.

Над природом и човеком надвила се песничка дуга, и *нека људима бива топло и добро од великог богатства песничког бића*.

трећа награда за најуспешнији писмени задатак на такмичењу средњих школа Србије

Николина Радовановић II-4

Речи су слатка храна којом се храни душа

„У почетку беше Логос (реч), Логос беше у Бога и Логос беше Бог. Све кроз њега постаде и без њега ништа не постаде што је постало. У њему беше живот и живот беше светлост људима“, сведочи књига над књигама. Све је постало од речи!

Реч је семе које се сеје и жање, реч је љубав и лек. Реч је топлина, реч је храна, реч је завет. Реч је морал и храброст, реч је утеха, реч је подршка. Реч је богатство, реч је сећање, реч је благодат која се негује у чистој и неокаљаној души. Реч може бити и најоштрији мач, метак или болест. Реч може бити суд, реч може бити патња, реч може бити зло и празнина. Речи нас образују, а како Доситеј каже: „Нема горих људи од оних који се противе просвећењу и образовању народа. Такви, да могу, и сунце би угасили!“

Реч! Колико значења има једна иста реч, колико различитих емоција може да изазове реч? Колико може да буде од пресудног значаја реч, изговорена у одређеном тренутку? Колико речи, мисли, пролети нашим умом, колико је лепих њижевних дела настало од тих речи? Колико је поука написано и остављено поколењима на корист душе и ума? Колико је корисних научних достигнућа објашњено речима? Реч је знање које може бити врлина или оружје у рукама зликовца. За Доситеја је реч основно обележје човека. Добра реч може потећи тек од човека исправог и здравог ума и природе, јер зао човек може праведно да говори, а да мисли и ради зло.

Речи су храна, мека и тврда. Као што се малом детету даје мека храна, тако се и неуким, безазленим и простодушним људима говори мека и блага реч. Мека реч или једноставна реч се даје на уласку у духовне сфере знања, даје се онима који је траже и којима је потребна. Меким речима се описује љубав, радост, даје се утеха. Тврда храна се даје деци која већ имају зубе. Исто тако тврда реч се даје људима који не разумеју меке и

благе речи или су одавно заборавили њихово значење. Оне се размењују са огрубелим и окорелим.

У помућеном уму, у огреховљеној и окорелој души, у лошем расуђивању, реч не може бити слатка храна души. Она се претвара у најјачи отров којим се трује све околу, а напослетку и сама душа. У благом и чистом уму, праведном и бистром расуђивању, речи су лек, слатка храна, љубав, помоћ, знање и умеће. Ако је чисто срце, реч се рађа чиста у слатка. У супротном постаје горка као чемер.

Много пута се дешава да најслађи мед у виду речи гутамо, а да оне немају слатак укус. Речи могу да преваре и обману срце, онда када је намера зла и погана. Речи могу да наруже, одају, ослабе, па чак и живота коштају. Како Доситеј каже: „Речи одају наш карактер!“ Научимо *Неколико правила за опхожденије и разговор*. „Лепа знања разних ствари, остроумје, учтивост и расужденије, ово су душа разговора.“

У ова тешка и суморна времена, кад нико никога не чује и не види, кад је доброта постала далека, кад је љубав сведена на привид и лицемерство, кад самилост није дозвољена, зато што је скупа и ослабљује човека, када се празнословље сматра пожељним зато што не оптерећује ум и срце, „треба цијену говорења познати“.

„Ми људи смо као птице, које се увек у исте мреже хватају, а опет неће да слушају!“ Правимо грешке, изговарамо речи које су некоме страховито болне, а када се покајемо, не можемо да их повучемо. То изнова, и изнова радимо! „Какве су нам мисли, такав нам је живот“. Иза нас остаје реч.

прва награда на конкурсима Задушбине „Доситеј Обрадовић“

Наталија Нађа Радосављевић II-4

Јер све што љубимо створили смо сами

Јован Дучић

Док зрнца песка трепере на мом длану обасјана сунцем, немам ни сумње да ће дашак ветра расути крхко савршенство. Један лаки покрет моје руке распришиће их кроз ваздух. За-трепереће у хиљадама ситних искрица и потом се угасити. Нестални су колико и моја потреба да склопим дланове и сачувам трагове оног што бејаше изграђена кула, хиљаду и једна прича. А од тог сам песка креирао њу, савршену, јасну представу о љубави и теби. Лукава покретачице, моја несталности.

Зато те рађе пресипам у други длан. Не бих да изгубим ни делић онога што је могло бити. Ни трун свега што сам сањао о жени која ме греје осмехом јаче него подневно Сунце, воли више него што би било могуће. Она је идеал мојих идеала, задата тема ненаписаног рада, нерешива теорема људског постојања. Ја сам сад зидар небеских кула чије се заставе вијоре кроз облаке, а у тој кули чека ме твоје несавршенство и несклад. И једино ја још могу отворити прозоре твоје тамне одаје, моја заточнице. Могу, али нећу. Јер само ту, у тој кули сазданој од овог песка окруњеног од мог срца ти си она коју једино могу волети. Утолико си далека. Ја сам те вајао по мом лику и хтењу моје душе. Ни у једној другој одаји ти не би била бајна принцеза, ни на једном другом прозору, сем овом мом који сам скројио према твом оку, ти не би била узвишенија него што сада јеси. Јер ти си моја, недосањана мисао, неизрецива тајна колико си лепа, савршено бајна.

И ти таква узвишена, постајеш болна. Јер свака мисао да те могу изгубити или никад пронаћи већ је довољна да те понекад не желим. Да ми твоје савршенство задаје већу муку и јад него то моје срце може да поднесе. Ако те никада не нађем, остаће

празне небеске куле, нестаће топлине и заноса, а моје ће тело клонути и боловати неизлећивом болешћу, неостварене љубави.

Зато вило, остани ту где јес, загревај наду да ће те ово срце у стварности срести и да ћемо се тада препознати.

Ако бих те додирнуо, нестала би, а склад твог тела неповратно би био нарушен. Ти би била онда нешто друго. Нешто што не познајем, нешто пред чиме мој ум посрће. Би ли ми била највећа, неизрецива срећа каква сада јеси? Сада док те клешем и уграђујем у сваки део мене.

Јер ти си моје друго ја. И само таква можеш да постојиш. У твојем се оку огледа сјај мог ока. Ти си моје огледало, моја сенка и сан малог клесара чије вештине још теже савршенству. Али, пред људима нека остане тајна, што те више мијем туга је све већа...

И тад дахом распрших песак са мог длана. И гле чуда, она се расу свуда око мене...не нестајеш...љубав је вечна.

трећа награда на конкурс Борино перо

Филип Јеремић III₂

*Велика и добра дела не деле судбину
пролазних ствари овог света*

И. Андрић

Барака је древна реч. На суфи језику значи „благослов или дах суштине који започиње напредак“. То је и назив документарног филма из 1992. године који је режирао Рон Фрик. Документарни филм и није баш најбоља одредница за ово остварење. Најбоље би било рећи – искуство.

Филм практично и нема причу. Састављен је из серија снимљених пејзажа, ритуала и сцена из живота. Нема ни ликове, односно јунаци су сви људи на свету. Снимљен је у двадесет четири земље на пет континената. Измишљена је и посебна камера за потребе филма. Чему сав тај труд за једноставно документовање људи и места које можемо наћи на интернету? „Барака“ је много више од филма. То је поклон човечанству.

Иако нема причу, „Барака“ има структуру. Снимци нису насумично изабрани. Све је пажљиво повезано у једну целину зарад што јачег доживљаја и што бољег разумевања наших живота. Сцене могу бити повезане на разне начине. Једна сцена може бити љубљење свештеникове руке, док је следећа клечање пред неким светим објектом из другачијег света. Прва сцена може бити спољашњост једног муслиманског храма, а друга унутрашњост будистичког. Неко не би ни приметио разлику да нема титла који каже на којој се локацији налазимо. Сlike јасно говоре – људи су људи, ма где живели и којој религији припадали.

Филм прелази са једне стране света на другу, једноставним и неприметним резом. Прелази из природе у град, са једног ритуала на други. Тече полако као река. Сваки кадар може бити урамљен као слика било да су то језера или светска чуда. Филм открива лепоту свих делова наше планете.

У једном тренутку пред вама могу плесати племена из Бразила, у следећем ћете се наћи на ужурбаним улицама Њујорка и Токија. Брзина савременог живота је наглашена убрзаним снимком, а терет такве свакодневнице је симболично приказан јапанским плесом „Тихи врисак“. „Барака“ је препуна симбола који су врло суптилни, некад чак и не приметни.

Иако је „Барака“ пуна радости живљења, не окреће главу од тескоба наших живота. Можемо видети снимке концентрационих логора у Аушвицу, Јапану и многе друге модерне и древне гробнице. Фавеле у Бразилу могу бити место пуно радости, као и простор јада и беде. Ништа од тога није ублажено или пренаглашено, само је документовано.

Оно што цео филм држи у целини је музика коју је компоновао Мајкл Штерн. Она је грандиозна када су на екрану вулкани и национални паркови, мирна када видимо монаха или јапанску башту. Коришћени су звукови из природе како би се гледалац што више уживео. У целом филму могу се чути људски гласови само током обреда. Поштује се главно филмско правило: „Покажи сликом, а не речима“.

„Барака“ је јединствен филм са једноставним сценама као што су једноставне слике људи који гледају у камеру. То је доказ да је то филм о људима, од људи, за људе. Уметнички је снажан и информативан. Ако будемо слали филм у свемир, морамо послати „Бараку“. Биће довољно.

*Награда „Љубица Ножица“ за најбољи писмени задатак
ученика Ваљевске гимназије школске 2017/2018.*

Александар Крстић IV-2

Рембоова Офелија

Реци ми, волиш ли? „Волим да волим. Љубав је светлост. Она сија, она даје живот.“

Реци ми кога волиш. „Волим живот, он је љубав.“

Реци ми колико волиш. „Највише на свету, волим до краја.“

Волиш... не знаш ти шта је љубав. Није светлост, и није тама. Није почетак, ни средина, ни крај. Није осмех, ни поглед, а ни стисак руке. Није онај топли загрљај што ти пружа сигурност, нити умилни пољубац у чело.

Љубав је све и није ништа. Она је и живот и смрт. Драги мој, љубав није са овога света. Она је божанска, и она каже да треба давати – пажњу, осмех, време. Она то цени и узвраћа ти.

Сећаш ли се Офелије? Она је веровала у љубав. Знала је све њене законитости и волела је. Али, свака љубав није иста, не могу се мерити. Романтична љубав, љубав према породици, пријатељу, звездама и ткању – нису ни сличне. Сама њихова структура је различита, нису упоредиве.

А треба бирати...

Легенда ми прича како је Офелија била прелепа. Знаш ли зашто је било тако? Њена душа је била лепа, баш зато што је била испињена љубављу.

„Али легенда прича и да се убила“, кажеш ти. „Зар је љубав деструктивна?“

Деструктивна? Никако! Све што је добро – то је љубав. Офелија је волела и била је спремна на све зарад тог осећања. Жртва, мили мој – ТО је љубав. Тешко је изабати између оца и вољене особе. Нико не треба да искуси последице тог избора. Бирати значи повредити. А повредити особу коју волиш значи умрети изнутра.

Није Офелија била неодлучна. Пред њом је био изор који уништава животе. Њена душа била је растрзана између две немерљиве љубави. А она је изабрала обе.

Жртвовала је свој живот зарад љубави. Одлучила је да жртвује себе, а веће од тога не може.

Офелија се претвара у маглу коју свако види, али ретко ко разуме. Њена душа и даље бере цвеће међу облацима, верна својој одлуци. Време је прошло. Простор је нестао и више није битан ни Хамлет ни Офелијин отац. Битна је само љубав, која је Орфелији узвратила.

„Али, не разумем како јој је узвратила... Зашто је није вратила?“

Шашави мој... Ти је памтиш вековима, а никад је ниси видео. Она је ту, у срцу. Њена лепота исијава и шаље ти поруку да треба волети без обзира на све. Офелија је добила вечност, у нашем памћењу и у нашим душама. Она се неће заборавити, трајаће кроз еоне, дајући идеал љубави.

„На мирном црном валу где звезде сањају...“

награда часописа Акт

Ђурђија Марјановић

КРАТКЕ

ПРИЧЕ

Ништавило

Неописиво нагриза. Насумично настањује наличја наших нерава. Наслућује негативност, несрећу, невољу... Нимало није наивно! Не, никад нисам носила нешто начисто незгодно, налик ништавилу.

Сања Радовић II-5

На слово, на слово... П!

Папа путује по Перуу. Путоказ показује пијацу. Папа пита продавца Петра:

- Пошто парадајз?
 - Педесет пезоса плавокоси пријатељу.
 - Повољно, Петре. Подај пет.
- Папа прими парадајз, Петар прими пезосе.
- Поштено. Прокоментариса продавац.

Стеван Марјановић I-1

Зграда

Није ни сањао да се тако нешто може остварити.

Замишљен је стајао испред улаза у зграду, која му је упијала сву позитивну енергију и оно мало наде што је чувао за нов почетак. Ипак, свестан својих особина и квалитета, храбро је закорачио у зграду.

То је за њега потпуно други свет. Сваког дана је сретао исте људе, сваког дана је био сам. Није била зима, али он је осећао хладноћу око себе и у себи. У почетку је сумњао, касније је веровао, а сада у потпуности разуме свој живот. Доста се разликовао од калуца, који је друштво направило и примењивало.

Видео је даље него што је тадашње време ограниченим умовима то дозвољавало. Схватио је да није из тог времена. Детаљно је себи разјаснио један битан фактор, који га од почетка ремети. Шаблон! Скуп хијерархијске лествице друштва, система вредности и елемената понашања и интересовања, разлог због ког долази до већ виђеног, до случајности, рутине, повремено се јављао у његовим мислима док је обављао аутоматизоване послове.

Имао је две опције: да се бори сам против шаблона или да га трпи. Обадве одлуке су апсурдне и обадве су му наносиле тескобу.

Имао је велике планове за будућност. Прави свет је тамо где су и препреке. То му није представљало проблем. Шта више, он је на то гледао као на изазов. Срећна околност му је то што и даље није формирао карактер. Имао је довољно времена да се испроба у свакој улози ове велике позоришне представе. Оптимисти и они ведрога духа су лакоумни, наивни и идеални за искоришћавање док су песимисти невољени од „времена“, које вешто прикрива истину коју и они знају. Истина је квалитет свести о стварности, свест сачињавају спознаја и морална сигу-

рност. Дакле, говоримо о квалитету знања и морала данашњег друштва. Сви врло добро знамо какав је тај квалитет.

Овај систем, овај зачарани круг не може се прекинути; или си у њему или си одбачен. Све што је до сад спознао, повезао је у једну целину, у свој поглед на свет – перспективу.

Почео је да живи за рад и стварање, почео је да ради и ствара за своје снове и циљеве. Све што му је причињавало препреку некако је премостио. Остало је небитно. Покренуо је иницијативу.

Зграда је остала ту где јесте. Годинама се није мењала, али је друге мењала. Он наставља даље, са осмехом на лицу, знајући да је неко увелико заузео његово старо место.

Не зна шта га тек чека.

Немања Шујдовић III-3

Све је могуће

Животни путник и морепловац, Роналд Пирс уважени путописац, последњих седам дана провео је на својем највећем искушењу човештва. Цео животни век провео је у возу или на броду, Роналд није залазио у ратом растрзане земље Јужне Америке којима је владало безвлашће. Међутим ову прву посету великом континету и држави Аргентине записаће као највећу моралну препреку.

У писму својој жени на три стране пише о мукама које је водио као заробљеник. Роналд описује своје разочарење и стид. Стидео се што је човек и што су га тако олако људи бацили у окове ради некаквог материјалног добитка.

„Све се толико брзо десило, да од касног јутра и мог доласка у луку Буенос Ајреса, па до поднева ја нисам успео ни

очев цепни сат да погледам пре него што су ме бацили у тамницу“. Како му језик није био јача страна, заспао је тог дана без најмање идеје у својој глави о својој оптужници. Следећег дана из раног јутра му је саопштено да му улазак у земљу терете као бекство од војног суда. Запрепашћен и најмањом помисли о себи као бегунцу, Роналд свом својом моћи и сналажљивости покушава да се одбрани пред судом, али безуспешно. Бива враћен у самачки део централног затвора.

„Влага и ужасни мирис устајале воде и глодара који су ноћу гмизали по земљаном поду навели су га да преиспита наду за слободом једног човека. Две ноћи је будан седео у ћелији мислећи о удаљености његове породице и њега, непрестано се сећајући лепших времена.

Оскудно одевен и слабо храћен, бројао је мале рупе на прозору који му је био једини поглед на оно што је до пре пар дана сматрао слободом. Гледао је господу како дању шетају широким улицама и како пијани ноћу лутају по тротоарима Буенос Ајреса.

У сумњи и мислима о граници коју би прешао како би нешто променио због слободе, преспавао је четврту ноћ ових ужаса. Опирање му није било у оптицају, како пише у писму: „Сваки Латиноамериканац гледао је нас Енглезе испод ока, нису нас волели ни прошлог века зашто би и овај био другачији?“. Својом борбом и повицима само би наметнуо себи више непријатеља којих је очигледно имао више него довољно да заврши у овом „паклу на Земљи“.

Поред све муке једино му је остала слобода ума и нада. Нада да ће једног дана опет путовати и да ће опет са породицом уживати. Знао да ће једног тернутка жена опет бити поред њега, да ће опет мирисати ваздух слободе.

Пролазили су споро дани, ноћи још спорије, а своје последње дане недеље свог путовања у Аргентини Роналд би проводио замишљено гледајући у прозор. Ти мали снопиви све-

гла на рупицама држали су му очи уперене према небу, мисли на слободи, и наду у срцу.

Ни Сунце није изашло седмог дана, а кроз ходнике се орила вика официра који су изубљено трчали, тражећи нешто по ћелијама. „Помислих, сигурно је нека млада душа скинула своје окове и басила се у свет“, записао је Пирс. Међутим, када се одшкринуше врата Роналдове ћелије и он коначно омириса свеж ваздух, у њему се пробуди оно мало снаге што је остало. Испратише га кроз ходнике до два војника Британског конзулата и вратише му узете ствари и очев цепни сат.

„Прелепо је било опет шетати слободно и прозборити коју реч са људима који те разумеју“, пише он пред крај писма, а писмо завршава толико инсиративно попут правог књижевника. Записује последње речи и са њима Роналд Пирс постаје пример моћи човека у немоћи и враћа вољу свима онима који у тешким тренуцима посегну за лепшом будућности.

Иван Милинковић IV-1

Михаило и Марија

Живели су у Београду. Имали су седамнаест година и учили у једној београдској гимназији. Марија је била друштвена и весела девојка, авантуристичког духа, док је Михаило био помало повучен. Свирао је гитару и маштао да постане славан музичар. Живео је са мајком и старијом сестром која је студирала медицину. Отац је умро када је Михаилу било шест година. Ни Михаило ни Марија нису били богати. Михаило се трудио да се помири са својим материјалним стањем и веровао је у „боље сутра“, док је Марија тежила ка томе да буде у високом друштву. Хтела је све оно што јој живот није пружио, а њима јесте.

Марија и Михаило су се временом зближили иако су били различити. Све више су се дружили и излазили. Михаило је

желео да излази на скровитија и само њима знана места како би све време овог света било њихово. Марија је желела да излази на популарна места, тамо где излазе богати.

Михаило је Марији сваког дана поклањао по једну ружу, коју би претходно убрао у неком од комшијских дворишта. Иако би њој више значио неки престижнији дар, била је свесна да је ружа поклоњена с љубављу и на неки начин умела је то да цени. Марија се водила тиме да се једном живи; жудела је за многим стварима које није могла да има, желела је све да проба и није је држало место. Волела је Михаила, али није помишљала на то да та љубав може трајати цео живот, већ је потајно мислила да је то пролазно и неозбиљно, за разлику од Михаила, коме је она много значила и планирао је заједничку будућност са њом.

Прошло је годину дана, дошло је њихово матурско вече. Михаило је планирао да после прославе, одведе Марију на њихово место поред Дунава и каже јој да се срео са друговима из детињства, музички надареним као и он, да планирају да оснују групу, и да ће тако моћи да заради и обезбеди и себи и њој све оно што су одувек желели. Међутим, није стигао да јој каже лепе вести. На прослави матуре није је било. Школски другови нису знали где је. Отишао је до њене кући, а њена породица му је саопштила да је више не тражи јер је отишла у иностранство и неће се скоро вратити. Дали су му писмо које му је оставила, а у њему је писало:

Драги Михаило,

Не тражи ме. Као што знаш, увек сам желела лепши живот, хтела сам довољно новца за све што пожелим, иако ти то ниси могао да разумеш, али не кривим те због тога. Када ово будеш читао, вероватно ћу бити на путу за Француску. Отишла сам са Николом. Увек си мислио да је бахат и безосећајан јер је богат. Знаш да је то истина, али он има оно што ми је потребно - новац. Знаш да ћеш ме мрзети и мислити да сам лоша особа, и у праву си, то и заслужујем. Знаш и да ћеш

мислити да те нисам ни волела, јер сам те оставила због новца, али волела сам те, можда не колико ти мене, ало јесам. Надам се да ћеш остварити своје циљеве и снове. То то заиста желим. Бићу срећна ако икад будеш могао да ми опростиш.

Марија

Прошло је петнаест година од те вечери. Михаило је заиста остварио своје циљеве. Основао је групу, постао је познат, успешан, славан. Ни новца није недостајало. Са сновима је било другачије. Михаило није био испуњен, није пронашао сродну душу. Марија му је недостајала, није успео да је заборави. Било је дана када му се чинило да би могао све да јој опрости, само кад би се вратила. Тада је одлазио са ружом на њихово место на Дунаву.

Марија је за све ове године откад је отишла из Југославије, остала у браку са имућним мужем. Родила је две девојчице, близнакиње. Није волела свог мужа, а ни он њу. Ипак није имала храбрости да се врати у Београд и поново види Михаила. Тих дана јој је стигло писмо од сестре Данице. Даница никада Марији није писала о Михаилу, јер је знала да ће је то растужити. Овај пут је било другачије. Тако је Марија почела да размишља о повратку у Београд, желела је да сазна: да ли је Михаило срећан?

Напослетку, скупила је храброст и вратила се. Знала је где може да нађе Михаила. Отишла је на њихово место поред Дунава. Видела је Михаила на клупи, свирао је гитару, а поред њега је стајала ружа. Препознали су једно друго. Обоје су сада били зрели и одрасли људи. Сатима су разговарали, расправљали се, плакали. Марија је питала Михаила да ли може да јој опрости. Рекао јој је да није спреман да почну све из почетка. Пожелели су срећу једно другоме. Растали су се и свако је отишао на своју страну. Михаило је поклонио Марији букет од петнаест ружа, а она је ухватила последњи лет за Париз.

Сара Мишковић II-5

Преговори са ванземаљцима

Година је 2028. Евидентирани су запањујући сателитски снимци из галаксије који казују да се бића у тој галаксији спремају на инвазију неке друге. Ради безбедности, УН су одлучиле да одрже самит, у оквиру свих планета Сунчевог система, на којем би се постигао договор око стварања система одбране у случају напада.

Самит ће се одржати на Земљи у Србији у ИС „Петница“. Свој долазак су потврдиле делегације свих планета, осим Марса, тј. ванземаљаца. Разлог је био непознат и стога је, по хитном поступку, одлучено да се састави тим за преговоре и да се он пошаље на Марс да утврди разлог бојкота, и, ако је могуће, поведе са собом делегацију ванземаљаца.

Изабран сам да будем део тима са још шесторицом мојих другара са факултета. Дан пре лансирања, сва шесторица су отказала учешће, како је мени речено, из медицинских разлога, те сам био приморан да на пут кренем сам, али и са псом Цигијем. Дана 4.5.2028. на сателитској станици у Дивцима, лансирана је, без икаквих потешкоћа, ракета „Белоглави суп“ са два члана посаде. Највећи део лета провео сам спавајући, али негде пред сам крај, разгледавши ракету, спазио сам једну торбу величине цегера за пијацу. Мислио сам да ће ми можда послужити, па сам је згужвао и некако сместио у мој кожни сако. Стигавши, пса сам оставио у ракети да је чува, јер њоме треба да се вратим, а затим сам се упутио ка амбасади Земље, где су ме нестрпљиво ишчекивали.

Дочекан господски, са свечаним ручком који сам морао да одбијем због журбе, без икаквог чекања, спроведен сам у једну канцеларију у којој су били ванземаљци. Затечен помало чудном атмосфером где су сви били троми, изнемогли, исцрпљени,

помислио сам да можда болују од неке болести, али не знају ни сами од које. Уз помоћ преводиоца који је такође био ту, успео сам да ступим у разговор са делегацијом. Како је разговор текао, схватао сам да је наступила пандемија, проблем је што немају довољно енергије и да су и физички и психички лабилни па зато не могу да дођу на самит. После вишеструког понављања ових разлога, настао је тајац. Размишљао сам и онда ми је синило. Они су анергични и њима треба масна и калорична храна, али где наћи ту храну са Земље у сред Марса? Сазнавши да у амбасади једу нека овдашња јела и да немају ништа са Земље, једино сам могао да завирим у онај мој цегер. Чудновато, у њему су били амерички хамбургери, немачке кобасице, јапански суши, италијанска лазања, његушки пршут и српско печење и кајмак. Чиме год сам их послужио није им пријало јер су били алергични на ту храну, осим нашег специјалитета, нашег брэнда, који их је дигао на ноге лагане у само пар минута. На обострано задовољство проблем је решен и одмах смо кренули назад, на Земљу.

Дошао сам у правом моменту са делегацијом ванземаљаца. Самит је могао да почне. Постигнут је договор да се изграде системи за одбрану у најкраћем временском року. При поласку, ванземаљци су толико били задивљени нашом храном у Србији да су склопили уговор са нашом владом о увозу 100000 тона печења и кајмака на Марс, што је знатно утицало на привредни раст и развој наше државе, Србије.

13.5.2014.

Вељко Ускоковић III-3

Сумњива лица

(одломак)

Удахнувши дубоко, Сретен натура капу на главу и пође кући. И данас је било лоше. Продао је само две векне хлеба и три паковања цигара. Лаганим кораком газио је по добро утабаном снегу, једва чекајући да стигне и мало окрепи срце гледајући своје стадо, које је било најбоље у срезу. Имао је скоро две стотине оваца и јагањаца са добром вуном. Млеко које је давало његових пет крава продавао је у својој продавници поред пута, а пио је само овчије. Већ је почео да кује планове да докупи још неколико зечева, и ко зна о чему би још размишљао да није чуо усамљени пуцањ из правца ка којем се запутио. Заборави Сретен и овце и зечеве и потрча путем колико га ноге носе.

Већ издалека видео је пред кућом, у авлији, аутомобил. Знао је да ће Иван доћи, али требало је да сврати око поднева, да узме нешто кајмака и донесе лекова, па да се врати на посао. И заиста, била су то Иванова кола. Није га видео већ скоро годину дана. Остави ствари у подруму и уђе у кућу.

„Драгана, стави кафу!“

Ушао је намргођен и, затекавши сина како седи за столом и чита новине, рече: „Шта ћеш ти овде? Да ти није цркло оно ђубре?“

„Дошао сам да те упозорим, спрема се...“

„Море, знам ја шта се спрема! Опет ћете да хапсите и малтретирате народ. Опет ћете позавађати цело село. Ионако већ нико ни са ким не прича. Седај у оно и терај га за Београд, већ си показао да те овде ништа не занима.“

„Сретене! Ствар је озбиљна, доћи ће вам удбаши свима на врата, наћи ће и оно што сте најбоље сакрили, наћи ће...“

„Наћи ће они мој...“

„Молим те!“

„Па ево, мени је удбаш већ дошао на врата, иако сам му рекао да ми на очи не излази.“

Уследила је непријатна тишина пуна напетости. Свако је размишљао о нечему својем – Сретен је тражио разлоге да сина истера из куће, а Иван је мислио само о томе како ће оца убедити да му верује.

Тешко да би Сретен веровао некоме из УДБ-е, па макар то био његов рођени син, његов мали Ива. Све је могао да разуме, али никако није могао да схвати свог сина као обавештајца и слугу власти. Увек га је видео као човека који ће далеко догурати, али надао се да ће Иван бити официр или инжењер. Никако га није могао замислити као члана тајне полиције, као агента. И те мисли су му се увек враћале, нагониле га да окривљује себе, сматрајући да није добро васпитао сина, да га није научио томе шта је добро и поштено, а шта није.

Наслутивши о чему отац мисли, Иван је проговорио и прекинуо тишину: „Сумња се да се у селу налазе терористи и антидржавни елементи.“

„Вама је сумњив свако. Оног јадног Маринка отерасте пре три месеца због тога што је пијан урлао нешто. Па ви...“

„Рекао је: доле Тито и Јованка!“

„Био је пијан! Брат му је отишао тај дан у војску!“

„Био је сумњив.“

„Вама је цела Југославија сумњива, најбоље нас све похапсите, па видите ко ће вас бранити од Руса.“

„Упозорен си, идем сад. И ево ти новине, сутрашње су.“

Када син изађе, Сретен узео новине и погледа их: 3. март 1949. године. И одмах их баци у ватру. Драгана уђе из летње кујне с кафом.

„Где је Иван?“

„Дај ту кафу 'вамо, и иди ми по Јосифа.“

Можда је ипак време да се раскрсти са прошлошћу.

Није желео да призна, али Иван је био у праву. На сваког се сумња и није сад као до сада што је било. До сад си могао дати каиш сланине и флашу ракије, или му из продавнице дати

цигара, па да те не пријави. Добри људи беху ти инспектори, знали су и они шта је мука...

И тако оде његов Стаљин у ватру. Са њим нестаде и једини знак Сретеновог опредељења у том опасном времену.

„Је ли, ко је пуцао?“

„Иван је, плашио се да нећеш доћи на време.“

„Добар је он, добар је!“

Павле Изњатовић II-7

Алисон

(одломак)

Улице Лондона биле су пусте. То није било уобичајено за ово доба дана. Артур је већ неко време патио од несносне мигрене због које је јако лоше спавао. То је лоше утицало на њега. Није могао да се концентрише.

„Добро јутро, Артуре, како си данас?, упитао га је Боб, његов партнер. „Још увек ме мучи главобоља“, одговорио је. „Заборави на то у наредних неколико дана, имамо важан случај“, рече Боб. „О чему се ради?“, упитао је Артур. „О младој девојци Алисон, синоћ је брутално убијена. Сlike показују да ју је неко ударио тешким предметом у главу“, рекао је Боб. „Зна ли се ко је убица?“. „Не, још увек су у питању претпоставке“, рече Боб. „Боље да кренемо на посао, биће ово дугих пар дана“, закључио је Артур.

Када се вратио кући, Артур је био преморен. Попио је чашу млека и отишао је у кревет. Био је то напоран дан.

„Врати се овамо, још увек нисмо завршили“, повикао је. „Готово је, Артуре, немамо више о чему да причамо. Само иди, боље је за обоје“. „Али, ја те још увек волим“. „Прекасно је, моја осећања су избледела“. „Никада“, рекао је...

Пљас! Уз снажан звук пуцања стакла Артур се пробудио. Био је знојав и брзо је дисао. Било је шест сати ујутру. Још сат времена до одласка на посао. Није желео да се враћа у кревет. Још увек је покушавао да се опорави од кошмара који је имао. Устао је из кревета и скувао кафу. Дан није могао да му почне без добре кафе. На послу у детективској станици било је ужурбанано. Људи су ишли тамо-амо. „Пожури, раскине са њим, али он није хтео да се то деси. Сада смо мало ближи решавању случаја, имамо мотив за убиство“, рекао је Боб у готово једном даху.

„Хеј, Артуре, да ли си уопште чуо ишта што сам рекао?“, бесно упита Боб. „Да, да, извини.“

Катарина Милошевић II-5

Матеа

Дан почиње лаганим доручком на меком белом облаку, попут плишане вуне. Изненада пропадам кроз меко перје и долазим до кошаркашког терена. Ту сам препознао другове и радо им се прикључио. Пошто је терен био мали, пожртвовано сам скочио да спасим лопту.

На клупи сам угледао прелепу девојку дуге косе по имену Матеа. Брзо смо нашли заједнички језик“. Питање излете ненадано: „Да ли би изашла са мном у биоскоп?“. Кроз осмех је шапатом одговорила: „Зашто да не?“

Баш у то време била је премијера филма *Зевс и дванаест античких богова*. На крају дивне вечери отпратио сам је до њеног парчета облака. Небо је стварно прелепо место. Има доста лепих паркова, препуно је деце која се свакодневно играју и радују. Сигурно вам не би било досадно кад бисте га посетили. Никад не знате кога можете да сретнете.

Следећег јутра од девојке ни трага ни гласа. Претражио сам све паркове. Таман кад сам мислио да ћу имати са ким да

делим лепе тренутке у „граду облака“, она је нестала. Сутрадан устанем и угледам њен осмех који ми је запео у глави и никако да изађе. Не знам које сам правило прекршио, па је нестала. Знам да ћемо се опет срести једног дана.

Сваки сусрет има посебно значење. Другови још чекају да вратим лопту.

Никола Гајић II-4

Живот у облачићима

Немам тежину. Немам облик, ни боју. Немам место, а ни време. И зато, не буди ме. Тренутно сањам. Отиснуо сам се од земље замишљеним цепелином из кога могу да видим све што сам икада желео, и што желим.

На први поглед земља кроз коју путујем нема смисао. Испуњена је бескрајним облацима који немају сврху, нити сопствену причу. Тек када омче моје логике и разума попусте, приказ се мења и, као клупко, земља свега могућег и немогућег одмотава се пред мојим очима. Светови се граде из моје главе. Слике почињу да навиру, те видим свој дом и себе како како са осталом децом из улице трчим, играм се и чудим свету око себе. Појављују се и неке приче из мог каснијег живота, прва права пријатељства, школа, осећај радости, туге, беса и све остало што сам стигао да покупим успут идући улицом живота.

Присетим се како је то заиста бити ја, живети живот који имам онако исконски и чисто. Затим се одмотавају приче које немају директно везе са мном. Страни људи и непознате околности које су се одиграле у неком другом времену и простору инспиришу ме, допуштајући ми да бар на кратко проживим нечије искуство, да схватим нечији туђи живот. Успевам да осетим неку другу временску линију како ми се навлачи преко

леђа. Чујем је како прича неку своју причу, далеку и заборављену.

Поново се враћам себи, овај пут размишљајући о будућности, о стварима за којима чезнем. Неке особе срећем поново након низа година, док друге упознајем први пут. Проматрам себе, преиспитујем да ли сам срећан, да ли сам задовољан животом којим живим и баш када помислим да сам на врхунцу сањарења, нешто се промени. У даљини чујем тресак, налик на пробијање звучног зида и мој цепелин крене да тоне. Почео сам да се упоређујем са оном особом коју видим у облацима, њен живот са својим. И због тога, осећај неиспуњења се поново вратио. Милион питања ми шара унутрашњост главе замућеним и тмурним бојама, гласови сумње ми говоре да оно што сам до сада постигао није довољно. Бирам да их не слушам.

Окрећем се ка прозору и одлучим да се цепелином поново приземљим у реалност и суочим са њом. Оно што је оствариво, то ћу постићи, док оно што није или што не припада мом животу, о томе ћу писати. Писаћу и довешћу свој свет онима који се плаше. Сумња и кривица нису ни били разлог због ког сам се отиснуо горе, већ радозналост.

Док се спуштам на земљу, спокој с почетка се поново враћа, али овај пут заједно са мојом тежином, телом, обликом и простором у коме се налазим. Постајем свестан времена у коме сам. Цепелин се приземио. Онај простор у облацима је заиста потпуно исти као овај на тлу... На нама је само да овде изградимо оно што смо горе већ замислили.

Михаило Недељковић II-4

ЕСЕЈИ

Зашто?

Мелодија је почела. Увукла јој се у косу, у њене златасте нити. Дошла јој до очију, биле су то сада ноте. Кроз цело њено биће текла је музика.

Грациозно дижући руку, пружајући ногу, блажено се осмехивала небу. Окретала се чиграсто, ни у једном трену да ту кружницу опише неправилно. Плесала је опонашајући пахуље. Била је пахуља. Мазила је ваздух, мазила је мирисе јер је била музика. Била је сама код куће. Нема завидних погледа, нема задивљених погледа, нема маминих погледа. Сама је.

Мелодија ју је претварала у мелодију. Писала је ваудухом по тлу које није било тврдо, као и све човеково.Треперила је, блештала је. Мирисала је... Мелодија. Онда се спотакла, пала и остала заувек мирна. А знате ли зашто? Зато што је грех помислити да си најбољи.

*Милица Пантелић III-5
награда часописа Акт*

Библиотеке су кључеви света

Многи мисле да је библиотека само стара просторија пуна прашњавих и беспотребних књига, али то мишљење је потпуно погрешно. Свака трунка прашине говори о искуству и мудрости коју та књига носи са сваком својом страницом.

Још од оснивања Александријске библиотеке, људи су били подстицани на читање и образовање, и да је било више образованих људи било би и мање ратова и жртава. Још је и кинески владар Сун Цу у својој књизи „Вештине ратовања“ рекао: „Најтеже битке добијају се без ратовања“.

Данас људи радије гледају филм или читају препричане верзије, него да оду по књигу у библиотеку. Али књиге су много мистичније и занимљивије. Када читамо књиге, сва чула нам се укључе. Док осећамо мирис књиге, то мудрост испарава, док осећамо додир старог папира и гледамо одштампана слова. У библиотекама се налази сва та мудрост и чаролија, и само нас чека увек на истом месту. Сећам се мог првог доласка у библиотеку. Памтим мир, тишину и много људи са осмехом на лицу удубљених у изабрано дело.

Људи не схватају да су библиотеке кључеви светских врата, да нас људи упознају и упамте, јер боље да будемо упамћени по знању и образовању, него по животу датом у крвавој борби.

Ненад Милошевић II-6

У сусрет књизи

Шта један од највећих српских просветитеља види у било којој књизи осим своје музе? Доситеј Обрадовић, човек који се дивио моћи речи, посветио је читав свој живот књизи и образовању. Желећи да сваком човеку приближи уживање у читању и учењу постаје најученији човек свога времена. Жеђ за новим сазнањима покушавао је да угаси хранећи се најлепшом душевном храном.

У делима нашег просветитеља јасно је дочарана душевна топлина, ситост и уживање које доносе сусрети са књигом. „Шта је човек кад га каква страст преузме, кад какво мечтаније ума уреже му мозак, побуни му срце и учини да сва крв у њему узаври!“ Ватра која је у Димитрију буктила од ране младости, сваки дан се повећавала и стварала у њему лепоту читања и живљења.

Књижевност можемо да поистоветимо са сопственим животом, уз помоћ ње можемо да решимо проблеме или једно-

ставно само да уживамо у њој. Можемо да потражимо спас и утеху, мали кутак у који смемо да се сакријемо док се не опоравимо и душу своју не нахранимо. Највећа корист од читања је пријатност коју читалац осети читајући са разумевањем. Пажљиво читајући и у малим речима наћи ћемо велике истине.

Доситеј је путовао у сусрет речи, у сусрет књизи. Књиге путују у сусрет читаоцу и с њим *драгољубно* разговарају. „Свака књига... наћи ће својих мрзитеља и хулитеља како год љубитеља и похвалитеља“. Нахранимо душу Доситејевим речима и делима *потенану лагано*.

Мина Томић II-6

О, младости

Младост је доба када у магли могућности и жеља покушавамо да нађемо ону нашу, за коју мислимо да је права. Боримо се за чувено „своје ја“, за тражење правог пута. Списак је бескрајан...

Постоје догађаји у животу који су толико леви, али боле: пливање у океану док пада киша, море звезда које се појаве на небу када си километрима далеко од центра града, месечеве мене, све што не знамо о универзуму и раскош душе.

Не знам дефиниције душа осталих људи, али знам да је моја без премца или живот у облацима. Душа је основ свега, раскош наших чула, богатство наше маште, ширине нашег схватања...

Себе видим као сањара, тврдоглаву, али увек насмејану девојку. Окренула бих небо да видим каквог су укуса звезде. Не дозвољавам свима да ме упознају у потпуности. Не би сви разумели потребу да лежим, ћутим и слушавам кишу док ромиња и старе плоче...

Све можеш да урадиш, само ако довољно желиш. И све што радиш, ради целим бићем. „CARPE DIEM“.

Цео свет је понекад обојен мојим бојама. Тада је све некако лепше. Желим да сви верују у нестварно и у оно „али“ када им кажу да се не надају.

Поред тога што сви мисле да ми млади живимо у облацима, ипак се у нама дешавају велике промене: зрење, борба између онога што смо били и онога што постајемо.

Младост нам дозвољава да живимо у облацима, а кад би то и одрасли покушали, свет би био лепше место.

Мина Симић II-4

Обраћање Св. Сави

(одломак)

Свети Саво!

Ти си свест и савест у свим српским тминама, помоћ и светло на свим српским беспућима.

Данас ти се обраћам, данас на овај свети дан ти се молим и тражим да нас чуваш од мржње, од зла, од незнања, од животног искушења, од свакога греха и свега мрачног и ружног што живот доноси.

Помози нам! Помози да нађемо светлост у тами, решење у проблему и најважније, сву доброту у души. Не дозволи да паднемо под искушење зла! Не дозволи да љубав нестане! Не дај да нас мржња гуши и сломи! Помири посвађане, утеши уплакане, а помози гордима да срећу нађу у скромности. А ја ти обећавам, сада, овог тренутка, часа и века, да ћу се трудити да пратим твој свети корак и свети пут.

Ићи ћу увек ка добротинству, ка добром и одустати од тога никад нећу. Срећа није материјална, већ душевна. Осетићу

топлину у срцу јер ћу чинити само добра дела. Помагаћу другима у невољи јер знам да то исто може да се догоди и мени. Свети Саво, научио си српски народ да воли, да прашта, да буде мудар, да буде храбар, да гради... Иза себе оставио си задужбине. Када их погледам, осетим топлину у срцу. Гледам их као на филму, промичу, нижу се смењују, светле...

Овај дан је посвећен Теби, Теби јер све што си радио за живота свога било је добро, у служби човека. На твом гробу, кога нема, на Врачару, у Београду, вије нека величанствена тајанствена светлост која нас чува од свега што је мрачно.

Свети Саво, данас и сутра, ускликућемо Теби с љубављу, а затим ширити љубав међу свима нама, учити и радити да будемо бољи и лепши, изнутра, чисти и светли, честити, и пред самим собом, и пред другима, ходити усправно, уздигнута чела и чиста срца, чинити да наша лепа Србија сваким даним буде и лепша, и боља, и поноснија, да буде „песма међу народима“, како рече наш песник.

Кристина Ускоковић I-7

*„Шако на врата суморног ми срца
сјећање једно удара и чека“*

А. Шантић

Дешава ли ти се да понекад угледаш нешто и пожалиш што нисам била ту крај тебе да укрстимо очи и пресечемо једно другом ум разумевањем као два витеза своје мачеве у лоше написаним романима, још горим филмовима? Да ли некада у парчету секунде протутња кроз твоје вијуге мисао да сам баш ја та са којом би поделио странице тек прочитане књиге или секвенце тек одгледане? Тактове песме управо завршене? Или је то само тако у мом случају?

Да ли само ја осећам ту горчину, што након троцифреног броја дана и градова који нас деле, нисам успела да пронађем некога ко се смеје као ти, слуша и разуме као ти? Можда је баш у томе проблем, што тражим оно што смо били ми. Ништа није подједнако добро, или бар подједнако лоше.

Где си у овим градовима? Сетиш ли ме се између два поглавља своје омиљене књиге? Да ли ће ово икада проћи? Други људи ме пробуде из монотоније и помешају са својим речима, раставе ме на фасете и поново врате у првобитан облик, али увек на крају дана си то ти. И увек ћеш бити ти. Тако бар овог тмурног дана делује. Сигурна сам да ово није љубав. Није ни навика јер већ исувише дуго то нисмо ми. То је једноставно потреба за оном сигурношћу коју сам једино крај тебе осећала. Људима не причам о теби јер не би разумели. Рекли би да преувеличавам јер је кратко трајало. Као да се топлина и постојање у нечијим зеницама могу мерити данима и месецима.

Можда смо само очајнички жудели за разумевањем и неким ко ће... Не знам. Не могу више овако. Требало је од света да ме сачуваш. Зашто си ме оставио да лутам сама када знаш да ме свака ружна реч уплаши, да ме туђи погледи престраве, кад знаш да су људи зли?

Увек та напукла помисао да ти напишем писмо. Да ли желиш да га прочиташ изгубљен негде у том свом, а тако туђем граду? У том ничијем граду, који као да је направљен без икаквог плана, без паркова, без облакодера.

Овде је све другачије. Људи. Улице. Ја. Дивно је знати да су се можда баш негде у близини овог кафеа Салавдор и Федерико усудили да промене свет. Негде недалеко одавде је Семјуел кришом извео први пут свог „Годоа“ у неком прљавом театру. Овде људи мисле оно што говоре. Ми смо толико тога обећавали, а никада нисмо мислили ништа од тога. Речи смо узимали здраво за готово, а погледима и случајним жестовима непромишљено смо давали важност неким не тако битним стварима. Много прича за оно што смо били ми. Увек ми је тешко рећи то „ми“ јер не знам ко смо то били ми и колико је то било нас. Мене је било и превише. Ја у замрљаним прозорским окнима са погледом који као да открива неистину да смо се баш оног дана први пут срели. Насмејана ја, замишљена ја, ја без шала у марту, бар ове године. Ја овде и ти тамо. Толико различитих ја, а никада ниједна да се судари са другом. Можда ће ти ово звучати неискрено, али једном ћеш схватити да нису сви рођени за то да се поделе. Када схватиш да си један од тих недељивих, биће ти лакше да разумеш зашто је све морало бити тако.

Недостају ми наши кратки дани и твоја соба препуна слика. Како предивна лаж. Недостају ми наше мале расправе о томе да ли је господин Мерсо заиста био тако хладан. Верујем да је пуцао у Арапина због своје мајке. Знам шта ћеш рећи, али верујем и прекидам ову расправу.

Онда се Пјер појавио на вратима у пратњи непознате даме. Насмејала сам се и потиснула те негде далеко, да те не упрљам другим људима.

Ана Максимовић III-5

*„Тако на врата суморног ми срца
сјећање једно удара и чека“*

А. Шантић

Пролазе сати, пролазе дани, пролазе године... Све је пролазно и у тој пролазности нестају сцене, бледе слике, а остају сећања. Осећамо наше тонове живота, веселог и лепог, али и смрти, дуге и хладне.

Када животне тегобе савладају крхку човекову душу, убрзају његово срце и узбуркају осећања, пред очима се јавља једно сећање које лута мислима као странац непознатим улицама.

Оно је ту да пробуди бол и чежњу минулих дана, да подсети на узалудност наде и ишчекивања и да осветли срцбу, бес и јад над неизбежном и неминовном судбином.

Једно детињство као кратак сан прелама се у човековој дубини душе, у његовој борби са самим собом. И као што Иво Андрић каже: „Сећања имају снагу живота, а живот често боју успомена“, тако наша сећања тумарају мислима и срцем, подсећајући на све оно што је учињено, али и на све што је могло да се деси у прошлости која се чини тако близу, а ипак недостижно и далеко. Недосањани снови посустају падајући ницице на земљу пред забором. У заборава се крије издаја и заблуда времена у човековом предавању вечности.

Шантић је опхрван празнином и сетом јер се у њему буде сећања на прошлост: „Ја склапам очи, и од среће плачем...“ Плима живота наилази неочекивано, хоризонти свести и ума шире се у бескрајним даљинама, доносе нешто ново, а односе старо. Ту леже сећања која, као магла, неприметно краду тренутак, обавију танком тканином, па нестану у измаглици, лукаво и подмукло.

Када бисмо желели да истовремено покренемо све одјеке урезане дубоко у нама, они би се тада претворили у најлепшу свемирску симфонију, пријатну или болну, али истовремено уједначену и складну. Све што смо једном изгубили крије се обли-

ковано у нашем сећању јер оно увек слуша све што му каже срце. И тако чека као оклопни ратник, ударајући на врата самог бића: „и акорд звони...све у сјају јачем.“

Можда нас опомиње да нас чека неко боље сутра, лепше данас или обично јуче. Све је то само сећање које се прожима кроз векове и гони хиљаде генерација да се осврну, да га не потисну и не забораве.

Верујући Шантићу, потиснути могу бити само сета и бол, док је сећање урезано служећи будућности, као јединој и истинитој вези са прошлошћу. Све ишчезава у пени живота, а потом се кроз успомене враћа. И тако у круг. Исто нам поручује и Црњански речима: „По сећању се хода као по месечини.“

То сећање је и суморно и ведро, несигурно и постојано и тако игра линијом апсурда живота.

Невена Жујовић III-5

Моја башта сљезове боје

Много пута у животу сам се питала зашто људи које сам познавала само неколико година и који су убрзо после тога отишли са овог света и даље својим речима толико утичу на мене.

Пролеће, време између две кафе, једна се пила у осам ујутру а друга у 13 сати после подне наслоњени на стару дрвену ограду стајали су чика Радивој, који је водио главну реч, а са њим и нераздвојни пријатељи Живан и Божа. Ограда је била обрасла маховином. Две жене су се довикивале преко улице кроз прозор, „време је било идеално. Баба ме је послала да по целом комшилуку разделим тарту која је остала од теткине свадбе. Овај детаљ мог детињства има за главни мотив породицу. То је теоријски основни елемент структуре друштва,

али у стварности породица је место на ком се осећамо сигурно, где су људи пред којима се не устручавамо поступака и речи.

Кухиња моје куће полако почиње да мирише на свежу кафу. Тада обавезно сиђем у приземље, седнем на степенице и посматрам како пензионери полако долазе са огромном жељом да се друже. Можда на први поглед обичан скуп пензионера, међутим то су биле приче за душу. Они су у томе уживали.

Комшиница Оља, висока, стасита жена иако гази седамдесету, и даље има најбржи корак у улици. Она је једина из „дружине“ којој моје присуство на кафи није сметало. Остали нису волели да слушају њихове разговоре. Деда Живан, иако удаљен десет корака од моје куће, обавезно јавља да ће каснити јер мора да заврши ручак. То и не би нервирало остале чланове екипе да је заиста истина, већ је реч о томе да он заправо никада не мора да прави ручак, али из неког разлога увек узме мало да досоли, докува или допече неко јело.

Били су ту још Миленија, популарно звана Мелани, Јела увек сређена обучена и забринута, као и Љуша, нешто млађа од осталих и модернијих схватања.

Сада да ме питате о чему су причали, стварно не знам, али бесконачно много пута у животу пронађем њихове приче у ситуацијама које ми се дешавају. Данас се овај скуп смањио на двојетроје њих који редовно пију две чаше разговора, али ја и даље бескрајно уживам да их слушају. Упијам и анализирам све то што они кажу јер све то има огромну искуствену вредност.

Била је рана јесен, септембар, почетак школске године. Време прелепо. Баба ме код под команду пробудила у пола осам да идем у школу. Изненађујуће сам се брзо обукла и изашла на терасу. Видела сам да код бандере нема Аце, помислих: „добро је има још времена“. Поглед ми је застао на старој липи. Било је то огромно дрво, на самом почетку шуме. Сви који познајем кажу исту реченицу - и ја је такву памтим.

Безброј пута липа је сечена са свих страна и безброј пута је била инспирација и повод разговора. Ушла је у саставе из

српског језика сваког детета из улице и као по традицији на њој смо сви урезивали своје име. Дуго сам гледала у липу, размишљала о баналним стварима. Вероватно тај дан не бих ни отишла у школу да нисам видела да су пензионери кренули кућама. Вероватно је било већ пола девет. Био је то први пут да сам закаснила у школу и и даље ми је необјашњиво како сам успела толико дуго да гледам у липу и тако безбрижно да размишљам о наизглед небитним стварима. Не знам само како то да ме Аца није звао и како сам успела толико дуго непомично да стојим и гледам у једну тачку.

Липа и даље стоји изнад моје куће и данас ме увек асоцира на школу, тачније на кашњење у школу зато се помало и плашним да гледам дуже у њу.

Данас је мој долазак викендом у Осечину помало тужан. Најпре прођем поред школе у којој више нема ниједног старог наставника. Сада нови кадрови и мени непозната лица. Чувени жути мост само је задржао у свом називу *жути*, нама који га већ много година прелазимо. Не бих гарантовала да је бвезбедан за прелаз.

Долазим до сокака између Миленијине и Јелине куће. Као и боја моста и боје њихових ограда само живе у називу, Миленијина жута, а Јелина зелена. Већ на почетку сокака угледам своју кућу. Све што је остало живота у улици слило се тада у кухињу моје куће. Било је тринаест часова, пила се друга кафа. Већ по уласку у двориште чула сам глас чика Живана који је упорно убеђивао моју бабу и Ољу да је морао да докува ручак. Липа је и даље поносно стајала на улазу у шупу.

Постоје људи, места и ствари које упркос годинама остају непромењене. Постоје сећања која се увек враћају у навике које се никад не бришу. Волим све што ме подсети на ту пензионерску дружину и на толико безбрижних лица која су обележила моје детињство.

О моралу

Морал је тај тешки терет обешен о нејака плећа нас воштаних скулптура, још увек топлих и меких. Под тим се теретом савијамо, а онда и исправљамо, мучи нас, грчимо се услед притиска, све до оног момента када заузмемо прави положај- онај у коме је терет неосетан. Управо тада постајемо доживотне жртве морала, у неку руку наметнутог, али с друге стране скројеног баш по нашим мерама. Онда када очврсне восак нашег духа, тада се тек можемо назвати моралним особама, оним које су свесне својих избочина и удубљења, као и туђих недостатака, и сходно томе способне да расуђују о понашањима других и саме се понашају, стављајући у сенку прве недостатке на које наиђемо.

Нискоморалне особе никада неће осетити ту сигурност која наступа у моменту савршеног баланса нашег духа. Оне ће заувек вагати с једне на другу страну; бориће се саме са собом, а притом још и са теретом наметнутим од стране друштва, грцаће се и молити недостатак снаге за борбу са моралом. Биће испољен безусловним пристајањем на све што живот пружа. Омиљене су им фразе које славе и величају живот, али не у оној његовој слаткој мирноћи и скромности, већ бахаћењу, неоснованом бунту и експонирањем свог била. На овај начин се постиже баланс између духа и тела. Дух, угрожен, у немогућности да се бори, ставља тело на почетак поворке живота- да хрли телесним задовољствима, прикривајући ожиљке направљене себи самом.

Моралност је тако дивна особина. Они који је поседују су прибрани, прилагодљиви се за избављење. Но, на спољашњем плану, тај њихов недостатак морала, илити најразличитијим ситуацијама и валидни за расуђивање. Уколико моралну особу ставите поред нискоморалне, увидећете да је она морална препознала тест, и с грохотом му се насмејала. Живот је, у при-

суству моралности, стабилан и миран; уколико и дође до бура, док се сваки брод не доведе на обалу, неће уследити мук мира.

Иако вам се учини да вам ваша моралност ускраћује животна задовољства, одуприте јој се. Устаните против ње! Ви, који је поседујете, лако ћете јој се вратити! Мада, оно што у немирним водама осетите, вратиће вас на обалу, и ви ћете бити срећни што тако целовито ипак стојите на њој.

И колико год стари били, и у којем год времену живели, никада се не одричите морала. Он је увек модеран.

Теодора Митровић III-6

О градовима

Можете ли навести ентропију савршенију од једног града? Уколико све уметности, човекову природу и неживи свет саберемо и одуземо, помножимо и поделимо, с друге стране једнакости добијамо град. Не само функционално место за становање, град је функционално место за живот. Живети и доживети га, уткати се у ентропију. Савршен је склоп архитектуре, књижевности, вајарства, сликарства и музике. Савршен склоп човека и онога што је он створио; творца и створеног. Невероватно је колико је свевремена формула града. Дајте људима слободу и створиће га. Уткајте и њих у њихова дела и оживеће га.

Замислите да ходате улицом било ког града сада. Само ходајте и успорите. Лаж је да се брзо живи данас. Одувек се, за оне који живе, живело брзо. Ослушните. Река испод вас споро протиче и можете и на својој кожи осетити слабашан поветарац који изазива језу. Њен шум је тако тих и једва чујан, али толико потресан и свепрожимајући, ствара атмосферу у којој само он постоји као једини звук које ваше уши препознају. Погледајте сада у те светиљке. Можда јесмо романтици, али све је лепше на

том пригушеном зраку светлости који даје ова танка улична светиљка, довољном да нас само спроведе до следеће. И пратећи снопове светлости који нас одводе од светиљке до светиљке, шум реке ће се утишати и почећете да осећате вреву, живот, али и даље само осећате неку близину, не чујете је. Улазите у поплочану улицу, осећате вибрације музичких инструмената, вибрације људских гласова, но и даље не можете да разазнате исте. Кроз излоге зграда видите слике и фотографије, у зграде су узидане бисте. Наводе вас ка центру ентропије, центру који није никаква одредница, центру неуређености, несавршености, у чему и лежи његова сталност. И тада, пратећи трагове, стићи ћете до њега. Овде магија почиње. Овде осећате мирис куваног вина, свеже печених кроасана и дуванског дима. Овде се творци састају са створеним. Пијаниста седи за клавиром и заједно са девојком анђеоског гласа, свира неку од оних старих песама, које чујемо изнова и изнова, а не знамо им ни назива, ни аутора. Управо је у томе магија.

Градови су оно што је вечно. Градови су колевке опстанка. Место где је једина сталност у несталности. Уживајте у овом моменту. Упијте песме, разговоре људи, камен на којем стојите и звезде које су над вама. Задржите овај моменат што је могуће дуже. Зауштавајте време. И, не заборавите, оно је дозвољено само ако након њега уследи неупоредиво већи искорак.

Теодора Митровић III-6

Скица за моју филмску биографију

Свако од нас је некад погледао неки филм, домаћи, страни, цртани, неми... сви смо се срели са кинематографијом и она је постала део модерног живота. Већина филмова представља забаву, разоноду, опуштање, бекство од ставрности. Али ако

загребемо испод површине схватићемо зашто је класификован као седма уметност.

Мој први сусрет са филмом био је у форми цртаћа. Као мали непрекидно сам их гледао и неки од њих су ми остали у драгом сећању, али неки од њих су се издвојили својим квалитетом па им су увек радо враћам. Филмови компаније „Дизни“ и јапанског студија „Дибли“ су својом презентацијом најпривлачнији деци, али у њима могу да уживају све генерације.

У почетку сам гледао само филмове који су ме привлачили својом тематиком. Нисам желео да гледам обичне драме већ само акције или хороре. Неспорно је да и у тим жанровима постоје квалитетни филмови, али у већини случајева они остају у форми забаве за масе.

Следећи корак били су трилери. Није ми било битно о чему је филм, само да је напет. Уметничка вредност била је знатно већа, али и даље нисам проширивао своје видике. И даље ми је забава била кључна.

Драго ми је да ме никад није било брига из које године је филм. Могао је бити црно-бели или најновији, ако ме је интересовао гледао сам га. Такође ми је била небитна и земља порекла. Све земље су долазиле у обзир. Јер људи су свугде исти. Проблем је био што нисам давао шансу оним обичним филмовима о људској свакодневници који су можда досадни, али вечно актуелни и универзални.

Дубину и могућности седме уметности схватио сам на првом летњем распусту у средњој школи. Одлучио сам да гледам комплексније филмове – оне чија је прича врло замршена, који су тешки за схватање и праћење. Тражио сам их на интернету гледајући листе препорука. Једна листа – „Филмови које морате да гледате два пута“, све је променила. Ту су се налазили филмови који су били тешко разумљиви не због приче него због свог стила и огромне слојевитости. То су били надреални филмови. Један од њих је био „Булевар звезда“ Дејвида

Линча. Његова структура је као структура сна. Дешавају се необјашњиве ствари, време и место нису дефинисани. Иако сам мало тога разумео, био сам фасциниран ониме што сам видео. И даље сам.

Последњи корак биле су суве драме. Ништа специјално. Обични људи у обичним ситуацијама. Иако је наша кинематографија препуна тога, гледао сам само домаће комедије, које су, по мом мишљењу, међу најбољима на свету. Праве драме сам почео да гледам када сам наошао на листу најбољих филмова икада. У врху је био филм из педесетих: „Дванаест гневних људи“ Сиднија Лумета. Дешава се у једној соби где порота треба да донесе одлуку. Иако то није обична ситуација, тај филм ме је подстакао да гледам и остале филмове који се сматрају најбољима, а који су већином драме. Признајем да ми нису били нарочито занимљиви, али након тога сам се често налазио у ситуацијама када сам о њима размишљао и схватао њихову лепоту и поучност.

Сада, када гледам филмове једном дневно, није ми ништа битно осим њихове вредности. Често погледам и неке филмове да се опустим или осетим напетост, али најлепше се осећам када одгледам нешто и схватим његову вредност. Нису најбољи филмови који су занимљиви само након гледања, већ они који остају са нама и након тога, које никад не заборављамо.

Александар Крстић IV-2

Унутрашња страна филма

Већина људи кад помисли на филм у ствари помисли на спектакл за очи, авантуру епских пропорција, пуну акције и смеха, на прилику да се заборави на суморну свакодневницу и бар на кратко побегне од стварног света у свет забаве. Сјај високобуџетних филмова их заслепљује и они не могу да виде да је филм много више од чисте доколице.

Филмска индустрија, предвођена Холивудом, труди се да избаци што комерцијалнији филм да би што више зарадила. Свакодневно излазе филмови чији је једини циљ да намаме публику жељну забаве. Квалитет није битан, битно је дати људима шта желе да би они заузврат платили. Зато су филмови који нешто желе да кажу, који имају скривену поруку, који морају да се анализирају да би се схватили, врло ретки јер не доносе добру зараду.

Просечном гледаоцу је позната структура филма. Зна се ко је добар, ко је лош, зна се да добро мора победити, све је јасно, све је речено, све је послужено на тањиру, нема места за било какву интерпретацију. Чим неки филм искочи из те норме, просечан гледалац не може да га разуме, осећа се изгубљено и аутоматски филм му се не свиђа. Продукцијске куће то добро знају и труде се да праве што једноставније и што привлачније филмове који, могло би се рећи, заглупљују.

У очима већине критеријум за добар филм је количина акције, количина смеха, изглед главних глумаца, срећан крај и година када је изашао, па чак и језик. Публици је битно да је филм што новији, а чим је старији, он је лош. Чим је филм обична драма о стварном животу, он је већини досадан, што је недопустиво. Забава је постала најважнији елемент филма.

Нема ништа лоше у томе да човек жели да се забави, да буде срећан, да изађе задовољан из биоскопа. Лоше је што не допушта филмовима који желе да нешто кажу да допру до његове душе. Лоше је што не жели да се потруди да проникне у суштину, што неће да сазна било шта ново, што се не запита да ли је порука филма битна и поучна. Он улази и излази из биоскопа исти, непромењен, са истим проблемима и мукама од којих е само накратко побегао. Заборавља да је филм уметност. А уметност је створена да нас мења на боље.

Александар Крстић IV-2

Камијево виђење света и човека

Горе, доле, горе, доле... и тако у недоглед. Сваки дан гурам овај огроман камен уз ово проклето брдо и увек, на самом крају, он се измакне и врати се. Безброј пута у току дана. Овакав живот уопште нема смисла. Овакав живот је апсурдан.

Камен – тежак, али не толико да не могу да га гурам. Брдо – стрмо, али не толико да не могу да се пењем уз њега. Сваки пут чини се да гурању нема краја, али настављам. Без одмора са последњом снагом. И сваки пут на самом крају, као да га нешто гурне назад на дно, а мене назад у бесмислену провалију мог постојања.

Толико дуго ово радим да сам заборавио свој прошли живот. Знам само да се зovem Сизиф и да сам осуђен на бесконачно гурање овог камена. Али зар није свако осуђен својим постојањем?

У почетку сам бројао колико пута сам покушавао, али сам престао. У почетку сам се надао да ћу га изгурати до краја. И то сам престао. Али не смем да престанем са гурањем. Немам избора. Или можда имам?

Још једна Голгота. Не знам ни колико дуго ми је потребно до врха, али близу сам. Још само мало. Још један корак напред.

Гурнуо сам га. И као што сам очекивао креће назад. Али овог пута повешће и мене са собом. Трчим брзо назад. Камен је иза мене. Стајем му на путању. Сад ми је само остало да чекам. Да чекам конаћан ударац. Коначно је крај.

Тренуци су као вечност. Дужи од сваког пењања. Могу само да замислим богове, или ко нас је веће створио, како се смеју! „Готов је“, мисле у себи. Цео универзум се смеје мом поразу. Изгубио сам. Али зар сам уопште могао да победим?

И у том тренутку – просветљење! Да, могао сам! Могао сам да прихватим апсурдност ситуације, да са уживањем гледам како се бедни камен котрља и повређује и себе и брдо, да се смејем свемиру у лице. И то ћу и да урадим!

Склонио сам се са пута и први пут у животу, са радошћу гледао котрљање те стене. Ни она нема избора. Она иде тамо где је ја гурам.

И поново узбрдо. Али овај пут са осмехом. Универзум може само да ме гледа и да настави да гура камен натраг. Али ја нећу престати да се смејем. Чак ни у овој апсурдној ситуацији. Чак и у апсурдној ситуацији постоје хероји.

Александар Крстић IV-2

Прадеда Момир

Сваки човек у животу мора да има свог јунака, свој ослонац, особу на коју се угледа, некога ко даје савет, када је најтеже, а дели са њим најлепше тренутке. Ја сам ту особу нашао у свом прадеди.

Иако више није са нама, њему сам оставио посебно место мом срцу. Да човек не поверује како особа којој је метак прошао кроз један, а изашао кроз други образ, може да има толики осмех. Видели су се ожиљци из рата, грубе руке од великог рада, невероватна племенитост и искуство.

Прадеду Момира памтим у његовим већ позним годинама, али задивљујуће је то да није пропустио ниједну партију малог фудбала или жмурке када сам то тражио од њега.

Био је човек високог и отменог стаса, увек дотеран и срећен. Према њему су сви имали велико страхопоштовање, али од мене је могао да добије само искрену љубав. Увек ћу се сећати његовог цепног сата који ми је поклонио, и плаве беретке која је поносно стајала на глави једног војника, човека великог срца.

Свака поучна прича, свака благонамерна критика, сваки искрен савет, у много чему су утицали на формирање моје

личности. Неретко се присећам нашег дружења, причања о свему и свачему и наравно његових чајних колутића.

За мене јунак није неко ко је урадио једном нешто фантастично, није ни филмска или спортска звезда. У избору за мог јунака као главног, и јединог конкурента, видим свог прадеду. У срцу ће ми увек куцати његов сат, а у глави одзвањаће „не срамоти се момче!“ Али видећемо се ми опет, на неком другом месту, јуначе мој!

Лука Кремић II-6

Ко је јунак?

Јунак је неко коме треба да се дивимо. Јунак је неко ко је ту титулу заслужио својим ставом или својим делима. Није јунак само неко ко има медаљу или орден, то су само безначајни комади метала. Неко постаје прави јунак тако што ће инспирисати људе. Колико је јуначких срца исковано у пламену Колубарске битке? Не одговарајте на то, одговорите на следеће питање. Да ли се сећате тих хероја? Или се ипак сећате само Живојина Мишића? Видите, сећате се само њега зато што је инспирисао људе да се боре за своју отаџбину. То је разлог због ког јунаци постоје, да подстакну народ.

Доста људи ми је значило у животу. Моји родитељи су ме својим речима подстакли да наставим даље кад год сам хтео да одустанем. Мој тренер ми је помогао да ојачам своје тело тренингом кад сам био највећа ленштина. Мој друг Марко, тиме што је у неким стварима бољи од мене, подстиче ме да будем још бољи. Моји другови из основне школе су ме својим понашањем психички ојачали и убедили да никад не постанем као они. Другови Јован и Марко стајали су иза мене чак и кад је цео свет био против мене. Без њих не би био ни упола човек какав сам данас. И Марија је међу важним јунацима. Показала су је колико је битно волети све у животу и не мрзети никога.

У мојим очима ове особе су највећи јунаци света. И мени сјако важни. Имати идола нема смисла јер људи онда теже да се изгубе и постану своји идоли. Зато је најбитније имати јунаке који вас спасавају од таквих жудњи.

Марко Трифуновић II-6

Матурантско сећање

Те, за мене давне, 1999. године, након бомбардовања, 19. августа, на Дан када се преображавају и небо и земља родио сам се у Ваљеву. Како сам рођен у породици која је васпитавана у патријархалном и дубоко православном духу, подигли су ме, уз родитеље, и моје деке и баке, Ратко и Милован, Брана и Мара. Учен и вапитаван од тога колико су један и један, које је које слово, која је која животиња, али и како се поправља камион, или уводи водовод у кућу, за шта служи француски кључ, а за шта папагајке, како се игра шах,... дошло је и моје основно школовање.

Учећи и дружећи се са друговима из Основне школе „Владика Николај Велимировић“ родиле су се многе идеје за наставак школовања. На промоцији одељења ученика обдарених за математику, бивши директор, професор Радиша Ковачевић Лакан, представио нам је Ваљевску гимназију и могућности које она пружа. Међу школским друговима био је и Милош Савковић који ме је убедио и дао ми подстрек да идемо на припреме из математике у нашу, знао сам то, будућу школу.

Упознајући професора Војислава Андрића Мађара и кроз разговоре са њим, добио сам велику животну подршку да упишем Ваљевску гимназију, и у њој смер који ће одредити мој живот и даље образовање. Специјализовано математичко одеље-

ње отвара врата ка свету науке, подржава жеље, шири могућности бављења математиком и свим сродним наукама и научним дисциплинама. Неизмерно сам захвалан својим родитељима, бакама и декама, мом другу Милошу Савковићу, професорима Војиславу Андрићу и Радиша Ковачевићу.

Како сам уз оца од малих ногу кренуо да се дружим и да боравим у природи, дошло је и до мог интерсовања, па сам се активирао у Друштву истраживача Владимир Мандић Манда. Паралелно са тим отпочињу и моји дани у Истраживачкој станици Петница. Данас, после великог броја дана у природи и у Петници, богатији сам за много тога у животу. Знам да припремам низ јела, по читаву ноћ могу да бдим над књигом, радном свеском или уз рачунар.

Кажем велико хвала свом оцу Влади, истраживачима и свим оним драгим пријатељима, руководству и предавачима у Истраживачкој станици Петница, професорима, разредној, професорки Драгани Грујић, и бившем разредном старешини, а сада директору Ваљевске гимназије, професору Предрагу Јевтићу.

Матија Додовић IV-1

Јелена, жена које нема

Да ли се Јелена поиграва са пишчевом свешћу или је Јелена пројекција пишчеве жеље за игром?

Она се јавља периодично, у тренуцима најчистијег задовољства, током сунчаних дана, путовања, и спокојних тренутака среће изнад изненађења. Јелена одлази зими, ноћу, док наратор наплаћује рачун сирове свакодневне стварности.

По Андрићу, Јелена је и жена и привид. Ова концепција недостижног аветињског привида у комбинацији са врелом крвљу жене тера нас да у Јелени потражимо оквире људске

среће, и преиспитамо њену истинитост. Срећу посматрамо као уобразиљу у моментима физичког ужитка, која нестаје у пононима тмине и жала. Иако се гнушамо полујасности и сумњивих стања ума, подлих Јелениних игара које изводи, у исто време јој се и дивимо, и у потаји прижељкујемо њено јављање. Прижељкујемо да срећу не зовемо привиђењем, већ женом која мења ноћ за јаву. Реч привиђење је проста, те како описати наш најсветлији дан, речју која не значи ништа?

Наш писац окружујући се зрелошћу лета и срећним тренуцима, призива Јелену. Наместивши савршене услове за своју срећу, Јелена се и појављује. Како даље залази у своју опсену, Јеленин лик постаје све јаснији, те се дрвеће и лишће ковитлају да би се згуснули у њене груди и лице. Њихова заједничка срећа је у уживању како Јелена расте, прераста обиме купеа и одлази у безимене светове, и онда се као врхунац свог јављања, враћа и строго одбија у њиховим телима, примирује незнана светове у плућима једног човека и једне авети. И тако обоје ћуташе, Јелена по закону њеног стања и постанка, а писац у сласти њеног присуства, све док не дође ноћ, или зима.

Ленка Живановић II-5

Беле ноћи

„Беле ноћи“ су приповетка коју је 1848. објавио један од најпознатијих руских писаца, Фјодор Михајлович Достојевски. Приповедач нам даје једног сањара, помало чудног и повученог младића који је познавао цео Петроград. Знао је сваког човека, сваки њихов покрет и све њихове навике, а опет, није познавао никога од њих. Живео је монотono. У његовом животу није било узбуђења нити дешавања. Све што је могло да се деси знао је већ унапред, све док није упознао девојку која ће му променити уобичајени ток живота.

Можда сте навикли да се на крају љубавних прича све завршава бајно. На неки начин сви ми то и очекујемо. Међутим

Достојевски је одувек ток својих прича држао у вези са реалношћу, те ни ова љубавна прича није била изузетак. У овој приповеци успео је да дочара искрену љубав мушкрца према жени коју не може имати и покушај жене, чије је срце већ освојено, да заборави своју праву љубав.

Настјењка колико год се трудила да заволи нашег јунака, није успевала јер је њено срце било сломљено. Оно је већ било нечије, а кад је срце некоме дато, оно се више не може делити. Својим речима и смехом успела је да освоји наивно мушко срце које није знало да га чека само бол и патња, и да он никад неће бити оно што њој треба. Наш јунак никад неће бити прави, онај кога ће чекати годинама, због кога ће срце да јој поскочи, због кога ће плакати.

Пустила је себе да верује у то да ће заволети неког другог јер он њу неизмерно воли, јер је добар, поштен и саосећајан. Самим тим допустила је му да верује да је она његова и да је заборавила своју првобитну љубав, иако зна колико је та љубав била велика.

Све маске на крају спадну, јер не можеш да потиснеш своју љубав пред човеком кога волиш и не можеш да живиш. у заблуди да си срећан са неким другим. Иако је то нашег јунака у потпуности сломило, гледао је своју љубав како припада неком другом. Веровао је да ће му увек припадати.

Анђела Лукић II-5

Оркански висови

Питали сте без које књиге се не може, тачније без које књиге не бих могла. Књига која је на мене оставила најјачи утисак до сада и која ме је одушевила толико да ми је након

читања нестало даха, јесу „Оркански висови“, енглеске ауторке Емили Бронте.

Емили Бронте је енглеска књижевница рођена почетком 19. века у Западном Јоркширу. Она је била само једна од шесторо Бронте деце. Скоро свако од њих испољио је таленат за писање. Нама су најпознатије Емили и њена сестра Шарлот. Емили је написала само један роман, али је он доживео велики успех и сматра се једним од највећих класика енглеске и светске књижевности. Умрла је веома млада од туберкулозе, са само 30 година. Радња романа „Оркански висови“ смештена је негде на почетку 19. века у изолованим брдима Јоркшира. Роман почиње причом служавке која је била више него рада да исприча како своју тако и животну причу мистериозног господина Хитклифа, власника имања које је господин Локвуд изнајмио.

Овај роман прати Хитклифов живот од тренутка када га је стари господар довео у кућу Ерншоових. Приказује све тешкоће и радости кроз које је пролазио, како је дошло до најмањих неправди тако и до највеће љубави у његовом животу. „Оркански висови“ је заправо љубавни роман иако се на први поглед не би тако рекло. Показује реална дешавања. Изискује да стварно пожелите да разумете зашто и како је уопште могуће да се из огромне љубави роди исто толика мржња и огорченост. У љубави се лако може занети превише да се она више не може ни препознати. У роману се држи равнотежа између љубави и мржње. Роман описује опсесију човека према вољеном бићу, толику да након његове смрти не можете ништа више на свету да волите. Све прелази у мржњу због бола. Не можете очима гледати чак ни малену слатку девојчицу која толико подсећа на ону коју сте волели, а које више нема. Да бисте разумели овај роман, морате покушати да замислите како је то изгубити једину особу која Вам је у животу доносила радост и једина која Вас је икада прихватила и волела онаквог каквог јесте. Управо један део књиге то и приказује:

„Кетрин Ерншо, не мируј све док сам жив. Рекла си да сам те убио – прогони ме онда. Убијени прогоне своје убице. Верујем...знам, да су духови тумарали светом. Буди са мном заувек, узми било какво обличје, излуди ме у потпуности. Само ме немој остављати у овом паклу, где те не могу наћи! О, Боже! Неподношљиво је! Не могу живети без свог живота! Не могу живети без своје душе!“

Ако прочитате *Орканске висове*, нећете се покајати, већ ћете само проширити слику о љубави, патњама и самом животу.

Анђела Лукић II-5

Замишљен разговор

„Хвала вам“, веселим тоном говорим госпођи пријатног лица са лако приметним, седим праменовима косе. Она ми се само благо осмехне и руком показује на просторију где ме гроф сигурно већ чека.

Не памтим када сам га последњи пут видела. Вести о смрти његовог оца, старог породичног пријатеља, изненадиле су ме. Дворац као да је остао нетакнут од нашег последњег виђења. Намештај и тапете сад су већ бледе, исте прашњаве књиге на полицама. Како је диван осећај вратити се. Размишљања ми ремети познат, али опет у неку руку и тако нов глас.

„Николета, тако ми је драго што те поново видим“.

Како је успео да се за све ове године уопште не промени?

„Могу исто да кажем и за тебе.“

Његов топли, „медвеђи“ загрљај ме враћа у детињство.

„Јеси ли за чај?“ пита Пејер Безухов осмехујући се.

„Знам да је прошло дуго од када је твој отац...“

„Добро сам. Знаш, ја нисам у потпуности схватио његову очинску љубав, све до те немирне ноћи. Ваљда сам зато лакше поднео такав губитак. Као што је мој пријатељ Андреј рекао

„Када би се могло знати шта ће бити после смрти, тада се нико од нас смрти не би бојао.“

„Немој тако. Сигурна сам да те је он истински волео, више него икога.“

„Сада је касно да се о томе прича. Али мислим да је од тог дана, мој прави живот тек почео. Тек тада сам схватила колико ме је очева сенка покривала и колико је људима у ствари битна титула и проклету новац, коме сам се нажалост и ја препустио.“

„Осећам да се много тога десило током мог одсуства. Испричај ми све.“

„Шта ту има да се прича. Само сам почео да градим живот у исто време када је Наполеон одлучио да нападне Русију. Желео сам да у инат старом, изградим нов, савршен живот, али поставља се питање како да се живи такав живот у несавршеном свету. Дуже време сам живео у заблуди. На непријатеље сам гледао као на пријатеље, а праве пријатеље нисам ценио колико је било потребно, док није било касно.“

Како са лакоћом прича? Као да је знао да ће му се тако нешто десити. У собу тада улази млада девојка, види се да је у цвету младости.

„Ево Вашег чаја“, говори сићушним гласом док малим, бледим рукама на сто ставља порцеланску шољу.

„Ви мора да сте та чувена Николета коју смо дуго ишчекивали.“

„Да, јесам, али извините, ја не знам Ваше име.“

„Ја сам Наташа.“ Пјер додаје „Моја супруга.“

Не могу вам објаснити како сам се осећала у том тренутку. Прича је наставила да тече.

Николета Павловић II-4

*Десет разлога зашто да прочитате роман
„Кад су цветале тикве“*

Драгослав Михаиловић нас кроз веома занимљив роман *Кад су цветале тикве* (1968) упознаје са боксером и емигрантом Љубом Сретеновићем Шампионом, са сукобима појединца и света.

1. Роман се чита у једном даху, не испушта се из руку
2. Питамо се, сазнајемо, поредимо роман и представу
3. Током читања осећа се неизвесност све до самог краја
4. Буди јака осећања
5. Поучан је и важан за психолошки развој појединца
6. Многи ученици након читања овог дела више су заинтересовани за књижевност
7. Љуба Шампион учи како бити сналажљив и истрајан у свакојаким ситуацијама
8. После неколико прочитаних страница, осећа се дух живота у Шведској
9. Онима који воле да читају о политици и о правди, топло препоручујемо ову књигу
10. Носталгију потврђује Шантићевим стих: „Бољи су своји и кршеви голи, но цвјетна поља куд се туђин креће.“

Катарина Младеновић и Ива Арсенић II-4

Почаст песни

Песници јесу вечни изгнаници света, песник је, као што рече Марина Цветајева, странац и у својој сопственој кући, мање-више црна овца, ма где био. Ипак, тајна поезије је у њеној безвремености и њеном свеприсутству, без обзира на доба у којем живимо и околности које њим управљају, без обзира на сва песничка „странствовања“ и неприпадања. Због тога је светло Десанкине песме и данас овде међу нама, да нам обасја пут до скривених, малих ствари и микрокосмоса, и да нам саопшти да све има смисла. И под земљом, и над земљом, и међу звездама. То су њене вечне благовести.

*Ана Ристовић, добитница Награде Десанка Максимовић,
У Бранковини, 16. маја 2018.*

САДРЖАЈ

ПОЕЗИЈА

<i>Речи су слатка храна којом се храни душа</i>	5
***	5, 6
<i>Поглед</i>	6
<i>Још лебдим понесена твојим мирисом...</i>	7
***	7
<i>Сан</i>	8
<i>Јутро</i>	9
<i>Колонија I</i>	9
<i>Колонија II</i>	10
<i>Колонија III</i>	11
<i>Чачкалице</i>	12
<i>Ево ме опет</i>	13
<i>Птица штуцалица</i>	13
<i>Хеј, ти</i>	14
<i>Одлазак у бестраг</i>	15
<i>Карта</i>	16

НАГРАЂЕНА ПРОЗА

<i>Слика света у поезији Десанке Максимовић</i>	17
<i>Речи су слатка храна којом се храни душа</i>	19
<i>Јер све што љубимо створили смо сами</i>	21
<i>Велика и добра дела не деле судбину пролазних ствари овог света</i>	23
<i>Рембоова Офелија</i>	25

КРАТКЕ ПРИЧЕ

<i>Ништавило</i>	27
<i>На слово, на слово... П!</i>	27
<i>Зграда</i>	28
<i>Све је могуће</i>	29
<i>Михаило и Марија</i>	31
<i>Преговори са ванземаљцима</i>	34
<i>Сумњива лица</i>	36
<i>Алисон</i>	38
<i>Матеа</i>	39
<i>Живот у облачићима</i>	40

ЕСЕЈИ

<i>Зашто?</i>	42
<i>Библиотеке су кључеви света</i>	42
<i>У сусрет књижи</i>	43
<i>О, младости</i>	44
<i>Обраћање Св. Сави</i>	45
<i>Пако на врата суморног ми срца сјећање једно удара и чека</i>	47
<i>Пако на врата суморног ми срца сјећање једно удара и чека</i>	49
<i>Моја башта слезове боје</i>	50
<i>О моралу</i>	53
<i>О градовима</i>	54
<i>Скица за моју филмску биографију</i>	55
<i>Унутрашња страна филма</i>	57
<i>Камијево виђење света и човека</i>	59
<i>Прадеда Момир</i>	60
<i>Ко је јунак?</i>	61
<i>Матурантско сећање</i>	62
<i>Јелена, жена које нема</i>	63
<i>Беле ноћи</i>	64
<i>Оркански висови</i>	66
<i>Замишљен разговор</i>	67
<i>10 разлога зашто да прочитате роман „Кад су цветале тикве“</i>	69
<i>Почаст песми</i>	70